

Knjiga o. Vl. Brusića ima da služi procvatu novog života »Mrtvog grada« i »začaranog otoka«. Pisana je s mnogo ljubavi i zanosa za ljepote naše domovine. Zamjernom je marljivošću prikazan zemljopisni pregled, a upravo u tančine iznesena historija Raba. Sve, što je bilo s historičkog bilo s kulturnog stanovišta važno na otoku prikazano je u poglavlju »šetnje po gradu i otoku«. Na taj će način postati ova knjiga neophodno potrebiti priručnik svakoga izletnika, a nema sumnje, da će ga kako svojim sadržajem tako veoma ukusnom opremom potpuno zadovoljiti.

Cijena Din 30.—. Nabavlja se kod Saveza III, reda, Zagreb, Kaptol 9.

Dr. A. Ž.

Ante Špoljar: 1. Brat Gabrijel ili zašto se ide u Trapiste, 8°, str. 105. Cijena Din 10.—. — **2. Cvijet iz pustinje** otac Marija Anđelko, 8°, str. 54. Cij. Din 50.—. Prijevodi s francuskog. Naklada opatije Marija Zvijezda kod Banje Luke, 1926.

Svrha je spomenutim knjižicama da dadu hrvatskim katolicima istinsku sliku o životu u cisterčanskom (trapiskom) manastiru i da uklone predrasude, koje mnogim dušama ne daju da taj život prigle, i ako imaju inače sve duševne i tjelesne sposobnosti za njega.

Da je kontemplativan život, kako ga uz druge i cisterčanski redovnici provode, još i danas posve savremen, kad je »Katolička Akcija« postala općenitom lozinkom, o tom svjedoče riječi Hristova Namjesnika Pija XI. Iako sv. Otac ne prestaje svakom zgodom naglašivati i preporučivati kat. Akciju, opet u svojoj apost. Konstituciji od 8. srpnja 1924. ovako govori o kontemplativnim redovnicima: »Si unquam alias tales in Ecclesia Dei esse anachoretas oportuit (govori o Kartuzijcima), at potissimum hodie esse ac vigere oportet, quando tot cernimus christianos... terrenas opes voluptatesque effrenate persequi atque ethnicos mores Evangelio omnino adversos induere et privatim publiceque exhibere«. — Te riječi kao i ostali sadržaj spomen. Konstitucije jasno pokazuju, što treba da misli dobar katolik o savremenosti kontemplativnih Redova. — Preporučujemo.

Dr. Dragutin Kniewald: 1. Katolička dak. Vjerski vodič i molitvenik. Knjige katoličkog života: četvrto vanredno izdanje. Izdao Dr. Stjepan Markulin. Zagreb 1926., str. 640. — **2. Katolička učenica.** Vjerski vodič i molitvenik namijenjen katoličkim studenticama i obrazovanim djevojkama. Zagreb 1926. Izdao Dr. S. Markulin. Str. 640.

U objavi, kojom je izdavač Dr. S. Markulin našoj katoličkoj javnosti oglasio publikaciju ovih dvaju knjiga, vrlo je dobro potcrtao savremenu notu, koja ozvanja u dušama današnje omladine. Bez naročite brige za nju nema napretka; ali bez razumijevanja za njezinu psihu nema uvjeta za uspjeh u radu s omladinom.

Pokojni Grga Galović, srednjoškolski kateheta, kasnije duhovnik u sjemeništu, pa profesor na bogosloviji u Djakovu, živo je zahvatio u život omladine: shvatio njezine potrebe, osjetio kucaje srca. Njegoy »Katolički dak« bio je dokazom za to. Doživio je 3 izdanja. Prilike su se ponešto izmijenile od onog vremena. O tomu je kod novog izdanja valjalo

takoder voditi račuga. S jednim finim taktom — izveo je to Dr. D. Kniewald. On prati gibanje omladine ne samo kod nas, nego u čitavom katoličkom svijetu, zna za njezino talasanje u priklanjanju simpatija, za njezino uvijek napeto duševno izdizanje ili spuštanje. Mogao je da riješi zadatak, što ga na nj stavlja ovakav jedan vjerski vodič i molitvenik za daštvo, muško i žensko.

Tko prouči naročito prvi, poučni dio opazit će, kako je Dr. D. Kniewald prilagodio razlaganja o temeljnim problemima našeg naziranja o svijetu i životu mladoj dačkoj duši. To je jedna kompendiozna apologetika i dogmatika, jedan sažeti kodeks, zasada naravnog i pozitivnog moralnog zakona. Sve izneseno nekim lakim, privlačivim tonom, koji djeluje uvjeravajući. Ono, što škola pruža sistematski i u neku ruku obvezatno, može svaki pojedinac ovdje da produbljuje, potaknut na razmišljanje mnogim primjerima.

Via — veritas — vita! Pojedina poglavlja su sretno odabrana, kratko, živo i slikovito iznesena. Dobro se doima pažnja na naše ljude i njihova djela i riječi.

Sve ovo vrijedi možda u još većem stupnju za katoličku učenicu, koja je zapravo drugo popunjeno izdanje knjige »Katoličkim djevojkama« koju je pred 3 godine izdao Dr. Kniewald.

Primjećujem međutim slijedeće: Za svu našu inteligenciju postoji najveća poteškoća u tom, što ne znaju da nadu vezu, most između Boga i Crkve. Većina je naših liberalnih inteligenata uvjereni o opstojnosti Boga. Ni na um im ne pada, da bi Ga zanijekali. Ali Crkva... s njom se bore. Zato valja obratiti naročitu pažnju jednoj fundamentalnoj činjenici: da je riječ Sv. Pisma Njegova riječ. To poglavlje valjalo bi i ovdje uvrstiti u odsjeku: Istina. — U Sv. Pismu je jasno izrečeno i Božanstvo Kristovo i ustanova Crkve, ali tek za onoga, koji mu priznaje karakter inspirirane knjige.

U prevažnom poglavlju »Izbor staleža« (str. 336.) želio bih jači i otvoreniji poziv k svećeničkom staležu. Sve one naivne prigovore, koje smo i sami nekad slušali valja suzbiti. Makar da su naivni, oni su za mnogoga velika smutnja. Katoličkom daku, naročito u naše dane, valja otkрито govoriti i zvati ga baš u svećenički stalež. Ne treba se bojati, da će to biti peccatum per excessum.

U poglavljima na str. 204.—231. ima odviše krupnog tiska. Kviri sklad cjeline s tehničke strane. Forma valja da bude kroz čitavu knjigu dosljedno provedena.

U molitvenom je dijelu posvećena osobita pažnja liturgijskom značaju. To se možda ne će toliko iskoristiti, koliko je želja autorova; no svakako je vrlo dobro, da se mladež priučava na pravilno shvaćanje liturgijskih čina, jer tim više učvršćuje svoju vjeru, crpe više snage za osjećaj svoje duše, nego da recitira molitve bilo ovom ili onom svecu. Zato samo onaj, kojemu je i vjera i molitva u riječima i izvjesnim formulama, može primijetiti, da molitveni dio ne sadrži baš po njegovoj želji ovu ili onu molitvu. Kao nedostatak se to nikako ne može uzeti.

Izdavač je dr. Markulin opremio oba ova djela upravo sjajno. Izašao je u susret i onima, koji se boje, da se daci ne rastresu čitanjem prvog dijela, mjesto drugog, pa je posebno dao vezati svaki dio, Tko želi i poučni i molitveni dio zajedno dobiva ga vezanog u platno (Din 30.—) ili u kožu (Din 60.—). Papir fini kao u brevarju.

Ne ću pretjerati ako kažem, da ovakove knjige za našu školsku omladinu, nisino još imali. I unutrašnjost i vanjska oprema moraju zadovoljiti svakoga. Hrvatska katolička omladina može biti ponosna, da ima ovako marno i savjesno izradenu i ukusno opremljenu knjigu kao svoj vjerski vodič i molitvenik. Ali još zadovoljniji i zahvalniji će biti kako autoru, tako izdavaču gg. vjeroučitelji. Njihov rad dobiva u ovom izdanju »Katoličkog daka« i »Katoličke učenice« najsigurnijeg pomagača i zaštitnika.

Dr. A. Živković.

Dr. S. Tomić: Vidovićev pokret — jedno merkantilno poduzeće. Enciklopedijska biblioteka br. 3.—4. 8°, str. 70. Sarajevo 1926. Cij. Din 10.

Dr. S. Tomić, profesor na realci u Sarajevu pozna i g. Vidovića i njegov pokret iz neposredne blizine. U ovoj broširi dokazuje, da je g. Vidović čovjek vulgarnog shvatanja. Površan, slabo naobražen (str. 6.—12.); da oponaša loše učitelje (str. 13.—20.) naročito Ruse Petrova i Dostojevskog; da je ambiciozan (str. 20.) i nestalan u mišljenju (str. 22.). Da se »nadmeće davno zabačenim mislima« (str. 23.), sebe »trpa među Sokrata, Krista i Bruna i sve pravednike, koji su spasavali svijet« (str. 25.), dok kritičare stavlja među farizeje i zlurade herostrate (str. 29.).

Nadalje pokazuje g. Dr. Tomić, da je Vidovićev pokret bez ideologije. Mjesto pozitivnih ideja iznosi zastarjeli misticizam i zabačene fraze (str. 32.—34.), apelira na negativne instinkte ljudi, stvara i izmišlja neprijatelje, kako bi ovim strašilom stvorio i održao front na svojoj strani (str. 35.). Dokazuje to citatima iz »Novog čovjeka«.

Predbacuje nadalje Vidoviću, da mjesto »etičke svijesti gaji više ljubav za značke i zborove« (str. 36.), da je »reakcionaran« čitavim svojim duhom (str. 39.), da mu je »moral — služavka za sve« (str. 40.) i konačno, da je moral, što ga on svojim metodama širi — »sektarski moral« (str. 45.) šta više »fakirski moral« (str. 46.). Dokaze vadi Dr. Tomić iz članaka »Uzgajatelja« i »Novog čovjeka«.

Posebno se onda obazire na pisanje ovih dvaju listova, pa iznosi detaljno jednu nelijepu terminologiju, povadenu iz njih, a koja ni najmanje ne pristaje pokretačima etičkog preporoda (str. 51.—54.). O bivšoj »školi za odrasle« kao i »Dopisnoj školi« ima Dr. Tomić mišljenje, da je posvema nedorasla svrsi, radi koje najviše okuplja oko sebe omladinu. Niti tu ima kakove pedagoško-psihološke metode, niti valjano pisanih udžbenika, niti svega potrebnog gradiva (str. 59.).

Vrlo je zanimivo poglavlje, koje razotkriva materijalističku podlogu pokreta (str. 60.). Sve se unovčuje: i »polemika« i »sudbeni proces« (str. 61.) i polazak »škole« i »porez na moral« i »borba za idealizam« (str. 66.). G. dr. Tomić računa, da Vidović **zaradi** godišnje oko 2,000.000 dinara! A ako se uzmu troškovi po najvišoj stavci, nikako ne može čisti dobitak biti manji od **milijun** dinara!